

Preden odleti strmoglavce

je na nemškem letališču zelo živahno. Polno je tanki za bencin in nalaga se težak bombni tovor

Kraljica iz delikatesnice

na otoku medenih tednov

Mister Clinton Marshburn, bogat prepučevalec z zemljišči iz San Louisa, je pred nekoliko meseci naznanil, da je pripravljen priskrbeti 17 mladim zakonskim dvojicam prijetno in brezplačno bivanje na Otoku Medenih tednov, ki leži v Mehikiem zalivu v bližini Floride. Sedemnajst mladim dvojic, ki so ustrezale Marshburnovim pogojem, je prispelo iz vseh delov Zedinjenih držav v Tampa, od koder so odpotovali na otok sreče.

Mladi ljudje so s čolni pristali na majhnem nabrežju ob peščenih obalah, za katero rasejo gozdovi vedno zelenih palm. Malo od obale so jih čakale s palmovimi listi pokrite kočice, v katerih naj bi mlade gospodinjice prvič pokazale, kaj znajo. Obede

morajo svojim možem v tem paradižu in v slogu tega paradiža pripravljati seveda nad odprtimi ognjišči. Kotliči in ražnji nadomestujejo lonce in ponve in marsikatera izmed mladih žena je sprva plinski ali električni štedilnik gotovo pogrešala.

Mlade dvojice, ki preživljajo medene dni na otoku, so izbrali iz vseh slojev prebivalstva. Za kraljico in kraljico — kajti tudi demokrati Američani se navdušujejo za takšne stvari — so izvolili Mary in Toma Phelps iz St. Louisa. Kraljica je bila pred tem povisanim prodajalka v neki delikatesnici, novi vladar pa si je služil vsakdanji kruh kot nameščenelec nakupovalnega oddelka neke družbe za letalski promet.

Potapljaška smrt

Nenavadna združitev nesrečnih okoliščin je povzročila smrt nekega potapljača v Portu Margheri, industrijskem pristanišču v Benetkah. Ko so vdelovali več ton težak železobetonski opornik v obrežni zid, se je pretrgala vrva, tako da je opornik padel na čoln, s katerega so s pomočjo zračne črpalke dovajali zrak potapljaču, ki je delal samo štiri metre pod vodno gladino. Čoln se je do polovice napolnil z vodo in črpalke je odpovedala. Betonski kos je s čolna zdrsil v vodo in zadel potapljača. Gasilci so takoj poskusili, da bi moža vognili iz vode, a je bilo že prepozno. Poskušal je sam, da se reši iz težke potapljaške oprave, a so mu popustile moči, preden je dosegel površino. Izvlekli so ga mrtvega.

Zvišane mezde v angleški vojski

Na predlog vojnega ministra je angleška vlada sklenila zvišati prejemke podčastnikov in vojakov v angleški armadi od dveh šillingov na dva šilinga in sedem penecv dnevno.

Nadzorstvo nad tujci v Egiptu

Egiptski notranji minister je odredil, da se morajo vsi inozemci javiti na policijskem ravnanstvu svojega okoliša, kjer bodo prejeli izkaznico o istovetnosti. Izvzeti bodo samo pripadniki diplomatskega zbora.

Prešli so k novim gospodarjem

Iz Bukarešte poročajo, da je v zasedeni Besarabiji ostalo 736 policijskih nameščenec, ki so prej služili pod Rumunijo, zdaj pa so rajši ostali v sklopu Sovjetske unije. Te nameščenice je zaradi tega zdaj rumunska vlada črtala iz svojih seznamov.

V spomin Paracelsusa

Solnograd slavi letos spomin naravoslovca Paracelsusa, ki velja za utemeljitelja novodobnega zdravilstva. Paracelsus je umrl v Solnogradu 24. septembra 1541. Na dvorišču stare univerze bodo v spomin na slavnega moža uprizorili posebno igro.

Nemški tisk v Metz

Od 1. avgusta izhajata v zasedenem Metz dva nemška lista. Prvi je »Deutsche Front« in je namenjen vojaštvu v zasedenem ozemlju, drugi »Metzer Zeitung« je prikozen za civilno prebivalstvo.

Manchestrska tekstilna industrija

Reuterjeva agencija poroča, da se tekstilna industrija v Manchesteru prav povoljno razvija. Izvoz je dober, uvoz tudi ne ostaja. V zadnjem času so prispelo zopet znatne količine sirovin, ki jih rabijo za predelovanje v tekstilne izdelke.

Nov šef egiptskega gen. štaba

Egiptski kralj Faruk je odsvolil dosedanjega šefa generalnega štaba egiptске vojske in je imenoval na njegovo mesto Atala pašo. To imenovanje je zbudilo v vseh krogih veliko pozornost.

Listi na češkem in Moravskem

V januarju letošnjega leta je statistični urad za Češko in Moravsko sestavil pregled dnevnikov in časopisov v protektoratu. Izkaz pravi, da izhaja na tem ozemlju 800 čeških listov in revij, in sicer 48 dnevnikov, 164 političnih tednikov, nad 100 strokovnih listov, 17 znanstvenih revij, tucat mladinskih časopisov, itd.

Zdravstvo v Rusiji

Moskovsko poverjenstvo za narodno zdravje je izdalo načrt svojega dela za l. 1941. Glavni smoter tega načrta je še nadalje borba proti nalezljivim boleznim, skrb za zdravstvo v vaseh in temeljito izboljšanje zdravniškega skrbstva za otroke. Doslej je bilo zdravniško skrbstvo za 60 milijonov otrok v ZSSR precej površno organizirano. Z novim letom bo vsakega otroka v prvem mesecu življenja obiskal zdravnik in vsaj dvakrat tudi bolnišnica sestra, ne da bi bilo treba staršem to posebe predlagati. V vsaki vasi in vsaki večji stanovanjski hiši bodo uredili otroške sobe. Število postelj v bolnišnicah bodo v vsakem mestu povečali.

Petnajst sinov pri štiridesetih letih

V Peterstownu, Virginija, je neka žena, ki ima zdaj 40 let, rodila svojega petnajstega sina. Družina je brez hčera, najstarejši sin ima zdaj 22 let, očetu pa je 49 let. Z dvanaajstim sinom je mati dosegla državni rekord za moško potomstvo in je prejela tudi nagrado.

Poslušanje radia v Rumuniji

Rumunska vlada je izdala odredbo, ki prepoveduje poslušanje tujih radijskih vest v javnih lokalih. Poslušati se sme samo glasba. Poslušanje radia po 2. uri zjutraj pa je prepovedano tudi v zasebnih stanovanjih. Tajna policija ima pravico kontrolirati, če se uredba glede poslušanja radia točno izvaža.

Deset tisoč ljudi brez strehe

V ameriški zvezni državi Louisiana je razsajalo tako hudo neurje, da je bila zemlja ponekod dva čevlja pod vodo. V mnogih krajih je vihar uničil letino. Deset tisoč ljudi je trenutno brez strehe.

Poživljenje pariškega gospodarstva

Francoska vlada v Vichyju je pooblastila svojega finančnega ministra, da sme dovoliti pariški mestni občini 600 milijonov frankov kredita za poživljenje gospodarskega življenja v glavnem mestu države.

Američani v angleški vojski

»New York Herald Tribune« poroča, da se v zadnjem času javljajo kot prostovoljci v angleško vojsko mnogi ameriški letalci in piloti. Američani stopajo naprej v službo aKnade, ker dobivajo zaposlitev kot piloti in konstruktorji letal.

Belgijski muzeji se zopet urejujejo

Kakor javljajo iz Bruslja, so začeli belgijski muzeji v zadnjem času zopet inventarizirati svoje stvari. Umetnine, ki so jih bili v začetku vojne poslali iz države v Francijo, so se v dobrem številu vrnil domov, nekaterih znanih umetnin pa še nikakor ne morejo najti. Tako n. pr. manjkajo med dragocenimi slikami razna dela Rubensa, van Dyka in Justusa van Genta.

Angleško pristanišče Aden

ob Rdečem morju, ki so ga ponovno napadli italijanski letalci

Amerika za angleške otroke

Ameriški kongres je omilil določbo o priseljevanju v Zedinjene države v toliko, da dopušča priselitev 200.000 angleških otrok pod 16. letom starosti v Zedinjene države za dobo dveh let, kolikor računajo, da bo trajala sedanja vojna.

Rumunsko zlato pojde v Ameriko

Stockholmski dnevnik »Dagens Nyheter« beleži, da se angleška vlada brani izročiti rumunsko zlato, katerega je rumunska vlada pred časom poslala v London. Angleška vlada bo poslala to zlato v New York. Gre za vsoto, ki predstavlja vrednost 200 milijard lejv.

Po eksploziji v Piacenzi

V tvornici za municijo v Piacenzi je nastala prošli teden eksplozija, ki je ubila več delavcev, nekaj pa jih je bilo ranjenih. Po nalogu Mussolinija so nakazali žrtvam nesreče za prvo silo 100.000 lir podpore.

Angleški kemični trust in Japonska

Angleški trust za kemično industrijo »Imperial Chemical Industries« je zaprl svoje podružnice na japonskem ozemlju.

Ameriški zdravniki za Anglijo

Angleško zdravniško društvo poziva ameriške zdravnike, naj se javijo za službo na Angliškem, kjer bodo prevzeli le-zdravniki so namreč v prvi vrsti na razčlenje civilnega prebivalstva. Angleški polago za pomoč angleški vojski.

Telefonski promet z Norveško

Telefonski promet z Norveško preko Nemčije je zopet dopuščen.

Nastopi pevcev in godbenikov na jeseniškem festivalu

Množice poslušalcev — narodne noše v prvih vrstah

Tako razgibanih Jesenic, kakor so bile v soboto popoldne in v nedeljo ves dan, še nisem videl. Videl pa sem že blesk v očeh sto in sto delavcev tam nekje v bivši Češki, kjer so se čutili delavci gospodje in ustvarjalci občin dobrin. In prvič v naši mili domovini sem srečal tak blesk v očeh jeseniških delavcev, ki so hiteli ob napovedanem času na svoj prvi festival. Odkod je prišel blesk v njihove oči? Saj so oči naših delavcev, ki jih srečujemo ob jutrnih in večernih urah, brez žara uprte v tla, da, včasih zasije v njih celo sovraštvo, ki si neznano kje išče izhoda in strelavo. Kdo je kriv, da se razmere take? Delavec? Gospodar? Oba? Take misli so mi rojile po glavi, ko sem stopal doli proti Javorniku, kjer stanuje moj prijatelj Martin, in srečeval trume kovinarjev, odhajajočih pravkar iz tovarne.

Po mojih mislih je stvar med gospodarjem in delavcem prav tako kakor med člani družine, ki imajo uvidevne poglavar-

vodstvom organista g. Kelvišarja zapel Vodopivčev balado »Knezov zeta«. Zbor je dober, podajanje na zavidljivi višini. »Zor« z Javornika je zapela pod vodstvom g. Gerdeja Stefana Maroltova »Ljubi konja jaše« in Kocijančičevo »Popotno pesem«. Zbor poje odlično, na prostem pa njegova maloštevilčnost utone. Naj omenim da bi bilo v drugo boljše, da pevci nastopajo na tribuni, poslušalci pa poslušajo pod njo na prostem. Cerkveni zbor s Koroske Bele je pod vodstvom organista g. Zidarja podal Aljažovo »Oj zbogom, ti planinski svet« in Klemenčičevo »Oj, pogledite ptičke...« izredno čisto in dostojno. Priprava je bila temeljita. »Sava« z Jesenic je stopila pred občinstvo z »Ujedinjeno domovino« in »Lovsko« od Venturinja in požela pod vodstvom g. M. Jerama zaslužen pohvalo. Pevski odsek Sokola z Jesenic je po precejšnjem molku tokrat nastopil pod vodstvom g. M. Jerama z Jenkovo »Bog i Slovanie« in zbudil občutek, da

šranga, starinski prizor pri kmečki ohceti

ja. Vsi delajo z največjim veseljem s pogledom na edini cilj: gospodarski napredek družinskega imetja. Vsi imajo zadosti jesti, vsi so lepo oblečeni, vsi imajo po svoji veljavi tudi svoje približke, da je njihovo veselje do ustvarjanja vedno sveže in lepo zalito. Posli ostajajo v taki družini za vse življenje; če pa si ustvarijo sami svoje ognjišče, jim da materina družina bogat temelj, na katerem lahko zidajo sami svojo srečo. V življenju sem spoznal več takih družin in vedno sem blagovolil i gospodarja, ki z razumom in srcem uveljavlja svojo voljo, i posla, ki se je z vsem srcem predal delu za skupno srečo in blagostanje.

Taka vzajemna družina naj bi bilo tudi vsako podjetje, ki gre za tem, da ustvarja in veča narodno gospodarstvo. Morda so Jesenice s svojo Kranjsko industrijsko družbo na najboljšem potu, da ustvarijo tako srečno tovarniško družino, ki bo z vsemi svojimi člani stremela za tem, da ne samo ustvarja vseobče dobrine, temveč tudi nudi vsem, ki se z veseljem pote in trudijo, vsega, kar le potrebujejo telo in duša in še nekaj več ko poseben približek. Zdi se mi, da se jeseniško delavstvo počuti v svojih obratih dobro, srečno in odto od čudotvorni blesk v njihovih očeh.

Prva polovica kulturnega festivala je bila za vsakega obiskovalca — in teh je bilo na tisoče — pravo doživetje. Ze prostor »Bratstvo«, kakor ga Jesenčani kratko imenujejo, je kakor nalašč za prireditve v tako velikem obsegu. Pred desetimi leti še velika skalnata gmajna, kjer so se pasle koze in skrivali potepnički, je danes vzor urejen sportni stadion z veliko tribuno in vsemi stranskimi prostori. Tam v ozadju gledališki oder v prirodi tak, da ga najboljši scenograf gledališča ne spravi skupaj. Naravne skale, debele bukve, smreke, grmi ko da so namenoma tako pokukali iz tal in ustvarili okolico, da si lepše ne moremo misliti. Ves obsejni prostor pa je obdan od venca stoletnih dreves, ki nudijo prijeten hlad in senco, kadar sonce le preveč pripeka.

Ne bom se danes spuščal v oceno celotne prireditve, omejim se le na koncertni nastop jeseniških godb in pevskih društev. Slišal sem tri godbe; tovarniško, sokolsko in Krekovega prosvetnega društva. Vsaka izmed njih je številčno kaj močna in vsaka kaže stremljenje, da se postavi tako s sporedom kakor tudi s kvalitnim izvajanjem. Prav pohvalno moram povedati, da so dale vse tri na spored same slovanske stvari. Izvajanje je bilo na lepi višini, skoda le, da je njihovo najlepše in najtežje točko Jenkovo uverturo »Kosovo«, ki jo je imela na sporedu sokolska godba, motil in zmotil dež, ki se je ravno sredi izvedbe vtil ko za stavo. Kapelniki gg. Bizjak, Kleč in — za tretjega žal ne vem imena — so storili v polni meri vse za čim boljši nastop. Ker letošnji festival gotovo ni zadnji, mislim, da bi bilo zelo lepo in učinkovito, če bi tudi vse jeseniške godbe nastopile s skupno točko in pokazale in skupnem nastopu nekaj vzornega, kakor so to storili pevci.

Osem pevskih društev je odpele posamezno dvanajst pesmi in skupno v moškem zboru dve. Pri skupnih zborih je nastopilo nad 130 pevcev; vodil jih je g. Martin Jeram in pokazal, da se da iz navdušenih pevcev vedno nekaj lepega napraviti. Cerkveni mešani pevski zbor z Jesenic je pod

Je prav škoda, da redno ne poje. Ima dober material. Moški zbor Kat. prosv. društva s Koroske Bele se je pod vodstvom g. Zidarja z Jenkovo »Molitvijo« naravnost postavil. Le tako naprej! »Golice« s Hrušice trpi na pomanjkanju stalnega pevovodje. Vsokčil je g. M. Jeram in naštudiral Juvancvega »Pastirja«, ki so ga odpeli kar dobro. Naj pri tej priliki spet omenim, da morajo oni, ki jim gre to mar, poskrbeti za pevovodske naraščaj na ta ali oni način. Narod bi rad pel še dosti več, pa nima kdo, da bi ga učil in vodil.

Se dva ljubka nastopa moram omeniti. Mladi tamburaši Narodne strokovne zveze, ki jih vodi g. Zen Jaka, so odigrali odlo-mek »U boje« iz Zajčeve opere »Zrinski« in Ferlugov »Venček narodnih pesmi« prav posrečeno in želi mnogo odobravanja. Zal, tamburica ni nastroj, ki bi glas nesel, na prostem ne pride do polne veljave. Številna skupina malih harmonikarjev in narodnih nošah in s klavirskimi harmonikami je prav mikavno odigrala kopico narodnih pesmi posamič in v venčkih. Bila je naravnost prirčno pozdravljena in nagrajena za dobro izvajanje z bučnim ploskanjem. Harmonikarje vodita gg. Kleč Rado in menda Zen Jaka.

Takole, kakor sem popisal, je uspel glasbeni del jeseniškega festivala. Pokazal je nasploh, da goje Jesenčani vseh smeri petje in v godbo s prav resnih vidikov. Ker vedo točno, da bo prihodnje leto spet festival, naj bi že zdaj, v jeseni, pripravili spored za skupne nastope in ga posamič vežbali vse leto. Godbenega in pevskega materiala se ne manjka, ne manjka pa jim tudi dobre volje za izvedbo dobre stvari. Vse take reči spadajo v okvir dobrega razmerja v družini, ki je po svoji številnosti ena največjih v Jugoslaviji. Iz vsega srca želim, da bi se stremljenje vseh skupaj po harmoničnem in srečnem sožitju v ustvarjanju za napredek našega kovinarstva v polni meri obneslo in prešlo še na druge panoge narodnega gospodarstva in tako zajelo celo Jugoslavijo z državno upravo načelu.

Albin Lajovic

Iz češke literature. Literarna nagrada dežele Češke za leto 1940 je bila podeljena prof. E. Chalupnemu za znanstveni spis »Sociologie«. — Pevska zbirka Františka Halasa »Naše paní Božena Němcová« je dosegla v kratkem času tretjo izdajo. — Antologija nemških pesmi z motivi iz češkega bajeslovja in zgodovine, ki jo je uredil Vinc Schwarz, je izšla v drugi izdaji. — Češkomoravský Kompas v Pragi je začel izdajati v redakciji doc. dr. Z. Kalliste zbirko »Postavy českých dějin«, v kateri so izšle doslej tri študije iz češke zgodovine. — V kratkem izide v obsežnejšem zvezku lirika ruskega pesnika Lermontova v prevodih Hore, Mathesia in Marčanove. — Začela je izhajati zbirka »Česke postavy«. Doslej sta izšli dve obilno ilustrirani knjigi. Zanimivo je, katere osebe se v današnjih razmerah uvrščajo med reprezentante češkega duha in češkega dela. Prvi zvezek obsega življenjepis Nerude, Havlička, Švehle, Kramáča, Mánesa, Němcove, Tyrša, Smetane, Bafo, Křizlika (izumitelja), drugi pa Myslbeka, Dvořáka, Jungmanna, Rašna, Riegerja, Jiráka, Destinove, Hlávka, Šlechtu in Klementa.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!